๕๑ ปี
กรมวิชาการเกษตร
DOA TOGETHER

มะคำดีควาย

ผลิใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

จดหมายข่าว

2 รายงาน
- กรมวิชาการเกษตรร่วมกับกรมการข้าวกำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าว

7 ฉีกซอง
- จากสิงขรสู่ท่าเรือระนอง กับภารกิจด่านตรวจพืช (ตอนที่ 2)

14 ขอคุยด้วยคน
- เปลือกมังคุด หยุดกลิ่นเท้า

16 จากโต๊ะบอกอ
- ตรวจสอบพืชติดไซเตส

DOA TOGETHER
Hearing for Changing, Acting for Moving forward

ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ISSN 1513-0010

รายงาน
นวลศรี โชตินันทน์

กรมวิชาการเกษตร ร่วมกับกรมการข้าว กำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าว

หอยเชอรี่ ศัตรูข้าวที่สำคัญ ทำความเสียหายแก่ข้าวในนา ตั้งแต่ระยะกล้าจนถึงระยะแตกกอ ทั้งในประเทศไทยและหลายประเทศ หากไม่ทำการป้องกันกำจัด หอยเชอรี่สามารถทำลายข้าวในพื้นที่ 1 ตารางเมตร เสียหายได้ภายในเวลา 1 คืน ทำให้สูญเสียผลผลิตข้าวมากกว่าร้อยละ 50 แม้ว่าปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของหอยเชอรี่จะลดลงเนื่องจากการแพร่กระจายของศัตรูตามธรรมชาติที่สำคัญ คือ นกปากห่าง แต่พื้นที่นาข้าวที่การปลูกข้าวไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะนาข้าวที่ลุ่มมีน้ำท่วมขัง จึงยังพบปัญหาการแพร่ระบาดของหอยเชอรี่

คุณอุรัสยาน์ ขวัญเรือน นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กล่าวว่า ปัจจุบันมีการศึกษาวิจัยสารสกัดจากพืชหลายชนิดเพื่อนำมาทดแทนการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ รวมทั้งการวิจัยพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่การศึกษาถึงในระดับแปลงนายังมีน้อย สารสกัดจากพืชที่นิยมนำมาใช้ป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ คือ กากเมล็ดชา แต่ส่วนใหญ่ที่ใช้กันนำเข้ามาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

คุณอุรัสยาน์ บอกว่ามีความสนใจสารสกัดจากพืชชนิดหนึ่งที่มีในประเทศไทยคือ มะคำดีควาย หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า ประคำดีควาย ทางภาคเหนือ เรียกกันว่า ส้มป่อยเทศ มะซัก

มะคำดีควาย หรือประคำดีควาย เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นสูงประมาณ 5-10 เมตร ลักษณะใบแบบขนนก มีใบย่อย 7-13 คู่ เป็นรูปหอกป้านปลายแหลม ช่อดอกออกที่ปลายกิ่ง แยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน กลีบดอกสีนวล ผลค่อนข้างกลม ผิวเปลือกอ่อน ออกรวมกันเป็นพวง ผลสดสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีดำ ภายในมีเมล็ดเปลือกหุ้มแข็งขนาดใหญ่ 1 เมล็ดต่อ 1 ผล ผลแก่จะออกในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน

ต้นมะคำดีควาย พบได้ในบริเวณป่าเบญจพรรณหรือป่าดงดิบ พบในทุกภาคของประเทศไทย และอาจพบได้ในพื้นที่เขตชุมชน สามารถขยายพันธุ์ได้โดยการเพาะเมล็ด

คุณอุรัสยาน์ บอกอีกด้วยว่า ในเนื้อผลของมะคำดีควายมีสารซาโปนิน มีฤทธิ์กำจัดหอยทากน้ำจืดได้ดี และสามารถป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทียบเท่ากับการใช้กากเมล็ดชา จึงขอความร่วมมือจากกองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เพื่อศึกษาวิธีสกัดและการแยกสารสำคัญกลุ่มซาโปนินที่มีฤทธิ์ต่อหอยเชอรี่จากสารสกัดมะคำดีควาย รวมทั้งการนำสารสกัดหยาบมะคำดีควายไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบเม็ดละลายน้ำและวิจัยหาอัตราการใช้ที่เหมาะสมของสารสกัดมะคำดีควายรูปแบบเม็ดละลายน้ำ ในการป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าวให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำน้อยที่สุด พร้อมทั้งหาความเป็นไปได้ในการใช้ในสภาพแปลงนา เพื่อเป็นทางเลือกให้เกษตรกรได้เลือกใช้วิธีการป้องกันกำจัดที่มีความปลอดภัยและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเกษตรน้อยที่สุด

ดร.พจนีย์ หน่อฝั้น นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มงานวิจัยวัตถุมีพิษการเกษตรจากสารธรรมชาติ กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เริ่มดำเนินการโดยการเตรียมสารสกัด นำเนื้อผลมะคำดีควายแห้งมาบดเป็นผงละเอียด แช่เมทานอลแล้วปั่นกวนส่วนผสมเป็นระยะ ๆ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง กรองสารสกัดที่ได้แล้วเติมเมทานอลลงในภาชนะเดิมเพื่อแช่สกัดอีกรอบหนึ่ง รวบรวมสารสกัดที่ได้ไปลดปริมาตรด้วยเครื่องลดปริมาตรสารแบบสุญญากาศจะได้สารสกัดมะคำดีควายที่มีสีน้ำตาลเข้ม ทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นของสารสกัดมะคำดีควายต่อหอยเชอรี่ในห้องปฏิบัติการของกลุ่มงานสัตววิทยาการเกษตร กลุ่มกีฏและสัตววิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร โดยนำหอยเชอรี่ที่เก็บรวบรวมจากแปลงเกษตรกรใส่ในตู้ทดลองขนาด 25x40x25 เซนติเมตร บรรจุน้ำปริมาตร 8 ลิตร ใช้หอยเชอรี่ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละ 5 ตัว รวม 15 ตัวต่อตู้ พบว่าสารสกัดมะคำดีควายที่ระดับความเข้มข้น 0.02 กรัม/น้ำ 800 มิลลิลิตร มีประสิทธิภาพทำให้หอยตายทั้งหมด (100%) หลังจากใส่สาร 72 ชั่วโมง

สารสกัดมะคำดีควาย
ด้วยตัวทำละลาย

แกะเอาเนื้อที่หุ้มเม็ดมะคำดีควาย
มาทำสารสกัดด้วยตัวทำละลาย

นำสารสกัดมะคำดีควายไปแยกองค์ประกอบทางเคมีด้วยเทคนิคคอลัมน์โครมาโทกราฟี และตรวจสอบเอกลักษณ์ทางเคมีของสารที่แยกออกมาได้ด้วยเทคนิคทีแอลซีสมรรถนะสูง จนได้สารซาโปนินกึ่งบริสุทธิ์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นสารเทียบ (chemical marker) ในการควบคุมคุณภาพในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สารสกัดมะคำดีควายต่อไป

จากนั้นคุณอุรัสยาน์ได้นำสารสกัดมะคำดีควายมาขึ้นรูปเป็นสารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำ ขนาดเม็ดละ 1 กรัม และลดความชื้น แล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นกับหอยเชอรี่ โดยเลือกความเข้มข้นที่ทำให้หอยเชอรี่ตายมากที่สุด

ประคำดีควายอัดเม็ด

หอยเชอรี่สีทอง

ไข่หอยเชอรี่

จากนั้นนำไปทดสอบประสิทธิภาพกับหอยเชอรี่ในห้องปฏิบัติการ วางแผนการทดลองแบบ RCB (Randomized Complete Block) จำนวน 4 ซ้ำ 6 กรรมวิธี

คุณอุรัสยาน์ ได้เลือกกรรมวิธีที่ดีที่สุด 4 กรรมวิธี และเปรียบเทียบกับกากเมล็ดชา กับไม่ใช้สารกำจัดหอย เป็นกรรมวิธีควบคุม เพื่อทดสอบความเป็นพิษต่อปลานิลในห้องปฏิบัติการ โดยใช้สารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำอัตรา 2, 3, 4, และ 5 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้กากเมล็ดชา อัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นสารเปรียบเทียบและกรรมวิธีที่ไม่ใส่สารกำจัดหอย

คุณอุรัสยาน์ กล่าวว่า จากการทดสอบประสิทธิภาพในห้องปฏิบัติการ พบว่า การใช้สารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำ 2 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้หอยเชอรี่ตายร้อยละ 80 ที่ 72 ชั่วโมง ซึ่งไม่แตกต่างจากกากเมล็ดชาที่ทำให้หอยเชอรี่ตายร้อยละ 93.3

สำหรับผลกระทบต่อสัตว์น้ำ พบว่าการใช้สารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำอัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ ที่ 24 ชั่วโมง ส่งผลให้ปลานิลตายร้อยละ 30 ซึ่งแตกต่างจากกากเมล็ดชาที่ทำให้ปลานิลตายทั้งหมด

การทดลองประสิทธิภาพในแปลงนา

ทดสอบประสิทธิภาพในแปลงนา

คุณอุรัสยาน์ กล่าวต่อไปอีกว่าหลังจากการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำในห้องปฏิบัติการแล้ว กรมการข้าวได้นำไปทดสอบในแปลงนาทดลอง ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เดือนธันวาคม 2563-พฤษภาคม 2565 ผลการทดลองพบว่า หลังจากใช้สาร 7 วัน สารสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดละลายน้ำอัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้หอยเชอรี่ตายไม่แตกต่างจากกากเมล็ดชา ซึ่งในปี 2567 จะดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของสกัดมะคำดีควายแบบเม็ดในระดับแปลงนาเกษตรกร และประเมินการยอมรับของเกษตรกร รวมถึงการศึกษาผลกระทบต่อสัตว์อื่น ๆ ในแปลงนาข้าวต่อไป

การทดสอบหนอนใยผักในห้องปฏิบัติการ

ต่อยอดป้องกันกำจัดหนอนใยผักในแปลงคะน้า

จากการที่กรมวิชาการเกษตรมีนโยบายลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและเน้นให้นักวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ศึกษาวิจัยและพัฒนาหาวิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบยั่งยืน และส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ ดร.พจนีย์ ได้ทำการวิจัยสารสกัดจากพืชว่านน้ำและหางไหล ป้องกันกำจัดหนอนใยผักในแปลงคะน้าได้ผลมาแล้ว

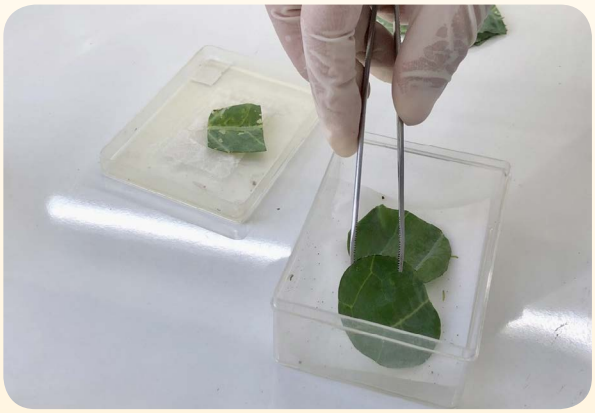

การทดสอบหนอนใยผักในห้องปฏิบัติการ

เนื่องจากเห็นว่าสารสกัดมะคำดีควายมีสารออกฤทธิ์เป็นสารในกลุ่มซาโปนิน เช่นเดียวกับกากเมล็ดชานั้น จึงทำการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดมะคำดีควาย ต่อหนอนใยผักในห้องปฏิบัติการ โดยวิธีการจุ่มใบ (leaf dipping method) นำใบคะน้ามาจุ่มในสารสกัดมะคำดีควายแล้วนำใบคะน้าใส่กล่องเลี้ยงแมลงปล่อยหนอนใยผักวัย 2 จำนวน 10 ตัวต่อกล่องทดสอบ 4 ซ้ำ พบว่า สารสกัดจากมะคำดีควายที่อัตราความเข้มข้น 2.0-5.0%w/v มีประสิทธิภาพทำให้หนอนตายได้ดี 62.5-83.0%

ดร.พจนีย์ บอกว่า สารสกัดจากมะคำดีควายจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรสามารถใช้ควบคุมหนอนใยผักในคะน้าหรือพืชตระกูลกะหล่ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จากผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ และจะทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาสารสกัดจากมะคำดีควายให้เป็นผลิตภัณฑ์สารกำจัดแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ง่ายและสะดวก มีประสิทธิภาพสูง เพื่อนำไปใช้ในแปลงปลูกคะน้าและกะหล่ำต่อไป

ฉีกซอง

อังคณา สุวรรณกูฏ

จากสิงขรสู่ท่าเรือระนอง กับภารกิจด่านตรวจพืช

(ตอนที่ 2)

ความเดิมเมื่อตอนที่แล้ว “ฉีกซอง” ได้นำประสบการณ์ของการเดินทางไปยังด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์และด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง หน่วยงานในสังกัดสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกรมวิชาการเกษตรที่มีภารกิจควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยขอใช้โอกาสนี้นำเรื่องราวเส้นทางการค้าสินค้าภายใต้การกำกับดูแลของด่านตรวจพืชทั้งสองแห่งมาขยายให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้รับทราบอีกหนึ่งบทบาทของกรมวิชาการเกษตรผ่านการทำงานของด่านตรวจพืช แต่เนื่องจากข้อจำกัดของหน้ากระดาษ จึงขอแยกออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นเรื่องราวของด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์ และตอนที่ 2 นำเสนอบทบาทของด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง เมืองฝนแปดแดดสี่ และเมืองแห่งรา การดำเนินงานของด่านตรวจพืชท่าเรือระนองมีความเป็นไปอย่างไร โปรดติดตามใน “ฉีกซอง” ฉบับนี้

ระนอง ฝนแปดแดดสี่และเมืองแห่งรา

การเดินทางไประนองในครั้งนี้ เป็นการเดินทางต่อเนื่องจากประจวบคีรีขันธ์ เข้าสู่ชุมพร และเลี้ยวออกไปจังหวัดระนองในช่วงที่ฝนยังพรำ ๆ สำหรับเส้นทางนี้ไม่ใช่เส้นทางผ่าน แต่เป็นเส้นทางที่ต้องตั้งใจมาเท่านั้น เรียกว่าไม่มีใจก็คงไม่ได้มา ยิ่งช่วงที่ฉ่ำฝนแล้ว หายห่วงได้เลยว่าเจอฝนแน่นอน บรรยากาศการทำงานในครั้งนี้จึงเป็นการทำงานแบบยิ้มกลางสายฝน

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดในภาคใต้ตอนบน ด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามันและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ประมาณ 568 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 3,324.60 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,077,875 ไร่ ร้อยละ 14 เป็นพื้นที่ราบส่วนที่เหลือร้อยละ 86 เป็นภูเขา มีเกาะในทะเลอันดามันทั้งสิ้น 62 เกาะ และมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชุมพร ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดพังงา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทิศตะวันตก ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และทะเลอันดามัน

ลักษณะภูมิประเทศ รูปร่างของพื้นที่จังหวัดระนองมีลักษณะเรียวยาว จากทิศเหนือสุดจดใต้สุดยาว 169 กิโลเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดที่เป็นพื้นดิน ประมาณ 25 กิโลเมตร ส่วนที่แคบที่สุดอยู่ที่คอคอดกระ อำเภอกระบุรี กว้าง 9 กิโลเมตร ซึ่งถือเป็นส่วนที่แคบที่สุดในแหลมมลายู ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน และมีป่าปกคลุมทางทิศตะวันออกของจังหวัด พื้นที่ลาดเอียงลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก ภูเขาที่สูงที่สุดของจังหวัด คือ ภูเขาพ่อตาโชงโดง สูง 1,700 ฟุต และมีแม่น้ำกระบุรีกั้นพรมแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ส่วนลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดระนองนับว่าเป็นจังหวัดที่ฝนตกชุกที่สุดของประเทศไทย จนได้ชื่อเมืองว่า “ฝนแปดแดดสี่” เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมทั้งสองด้าน คือ ฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3,692–5,331 มิลลิเมตรต่อปี ฝนตกมากที่สุดในเดือนพฤษภาคม–ตุลาคม เฉลี่ยเดือนละ 20 วัน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 39.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 16.5 องศาเซลเซียส และถือว่าเป็นจังหวัดที่มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์–พฤษภาคม กับฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฝนตกมากที่สุด เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม–ตุลาคม และเมื่อได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะลดลง และมีฝนตกทั่วไปตามชายฝั่ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม–กุมภาพันธ์

จากสภาพอากาศดังกล่าว ระนองจึงเป็นเมืองที่มีความชื้นสูงแทบตลอดทั้งปี เหมาะต่อการเจริญเติบโตของเชื้อรา ส่งผลให้สีสันของอาคารบ้านเรือนอาจมองดูไม่สดใสเหมือนเมืองชายทะเลที่มีอากาศร้อนทั่วไป ยิ่งในช่วงฤดูฝนด้วยแล้ว ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ว่ากันว่าสีทาบ้านยี่ห้อใดทนทานต่อการเกิดของเชื้อราให้มาพิสูจน์ได้ที่เมืองแห่งนี้ แม้แต่การเก็บเสื้อผ้า เครื่องหนัง ห้ามเก็บใส่ตู้มิดชิดเป็นอันขาด ต้องเก็บไว้ในที่อากาศถ่ายเทสะดวกเท่านั้น หากไม่อยากให้เกิดเชื้อรา ดังนั้น ธุรกิจที่เห็นว่าเติบโตได้ดีในเมืองแห่งนี้ คือ ธุรกิจซัก-อบ-รีดเสื้อผ้า พบเห็นโดยทั่วไปในย่านชุมชนเมืองระนอง แทรกอยู่ในทุกถนนในเขตเทศบาล

ย้อนไปสมัยอดีต ระนอง หรือเมืองแร่นอง เป็นหัวเมืองเล็ก ๆ มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของเมืองชุมพร มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทย โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 2 เมือง คือ เมืองระนอง และเมืองตระ ซึ่งอยู่ในการปกครองของเมืองชุมพร เจ้าเมืองมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวง เรียกชื่อตามนามเมืองว่า “หลวงระนอง” ต่อมาในต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนฮกเกี้ยน ชื่อ “คอซู้เจียง” ได้ยื่นขอประมูลอากรดีบุกในเขตเมืองระนองและเมืองตระ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดอนุญาต พร้อมกับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้คอซู้เจียงเป็น “หลวงรัตนเศรษฐี” ดำรงตำแหน่งนายอากรเมืองตระ และเมืองระนอง

ในปี 2397 ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่างลง เนื่องจากหลวงระนองป่วยถึงแก่กรรม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนบรรดาศักดิ์ “หลวงรัตนเศรษฐี” (คอซู้เจียง) ขึ้นเป็น “พระรัตนเศรษฐี” เป็นเจ้าเมืองระนอง เมื่อพม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษและรัฐบาลอังกฤษได้จัดการปกครองหัวเมืองที่ได้ไปจากพม่าเข้มงวดกวดขันขึ้น โดยลำดับมาถึงเขตต่อแดนพระราชอาณาเขตทางทะเลตะวันตก ในเวลาต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่าเมืองระนองและเมืองตระ เป็นเมืองขึ้นอยู่ในเมืองชุมพรจะรักษาราชการทางชายแดนไม่สะดวก จึงโปรดฯ ให้ยกเมืองตระและเมืองระนอง เป็นหัวเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงเทพมหานครและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) ขึ้นเป็น “พระยารัตนเศรษฐี” เป็นผู้ว่าราชการเมืองระนอง เมื่อปี 2405 และในปี 2420 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี” เมืองระนองมีฐานะเป็นหัวเมืองอิสระ ต่อมาได้ยกฐานะเป็นจังหวัด และได้มีการยุบเมืองตระเป็นอำเภอ เรียกว่าอำเภอกระบุรี โดยให้ขึ้นกับจังหวัดระนองตั้งแต่นั้นมา

ระนอง เมืองท่าฝั่งอันดามัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จังหวัดระนองมีชายฝั่งติดกับทะเลอันดามันยาวประมาณ 138 กิโลเมตร และยังเป็นที่ตั้งของคอคอดกระ ซึ่งเป็นผืนแผ่นดินที่กิ่วหรือแคบที่สุดในแหลมมลายู พื้นที่ด้านตะวันตกของบริเวณคอคอดกระตั้งอยู่ในเขตปกครองของเมืองตระมาแต่เดิม ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตบ้านทับหลี ตำบลมะมุ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง กับอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ประมาณกิโลเมตรที่ 545 ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ห่างจากเขตเทศบาลเมือง 66 กิโลเมตร โดยมีระยะทางจากฝั่งทะเลตะวันตกจรดฝั่งตะวันออกกว้างประมาณ 50 กิโลเมตร

ผืนแผ่นดินส่วนที่แคบที่สุดระหว่างทะเลตะวันตกและทะเลตะวันออกแห่งนี้ มีภูเขาสลับซับซ้อนมีทางลัดผ่านช่องเขาเพียงสายเดียว ในสมัยโบราณคอคอดกระเป็นเส้นทางที่สำคัญทางเดียวที่พม่าใช้เป็นเส้นทางเดินทัพยกมาตีหัวเมืองปักษ์ใต้ฝั่งทะเลตะวันออก เมื่อฝรั่งเศสคิดจะขุดคลองกระจากเมืองตระไปออกเมืองชุมพร เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเดินเรือจากยุโรปไปเมืองจีน ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คอคอดกระจึงมีความสำคัญมากขึ้น หากสามารถขุดคลองได้สำเร็จเรือเดินทะเลจากยุโรปจะผ่านคลองไปเมืองจีนได้โดยไม่ต้องอ้อมแหลมมลายู แต่เนื่องด้วยความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับอังกฤษที่เป็นเจ้าของกิจการท่าเรือในปีนังและสิงคโปร์ โครงการนี้จึงต้องระงับไป ประกอบกับการขุดคลองกระ จำเป็นต้องขุดแม่น้ำกระบุรี ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนไทยกับพม่าของอังกฤษให้กว้างลึกเข้าไปในดินแดนที่อยู่ในอำนาจของอังกฤษด้วย เมื่ออังกฤษไม่ยอมจึงขุดคลองคอคอดกระไม่ได้ ความคิดที่จะขุดคลองกระจึงล้มเลิกไป อังกฤษจึงได้กำหนดเป็นข้อผูกพันไว้ในสนธิสัญญาระหว่างไทยกับอังกฤษ มิให้ไทยขุดคลองดังกล่าวโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากของอังกฤษก่อน

ประเด็นเรื่องการขุดคอคอดกระเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2501 สมัยรัฐบาลนายปรีดี พนมยงศ์ ได้เสนอให้มีการขุดคอคอดกระดังกล่าวขึ้นมาใหม่ แต่ไม่ได้ดำเนินการ ทั้งเหตุผลเรื่องการแบ่งแยกดินแดนและความเหมาะสมอื่น ต่อมาในปี 2544 วุฒิสภาได้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการขุดคอคอดกระ สาระสำคัญของการศึกษาได้ให้เรียกชื่อคลองว่า “คลองไทย” และบริเวณที่ขุดมิใช่คอคอดกระ เนื่องด้วยเหตุผลทางวิศวกรรมศาสตร์ เพราะสภาพพื้นที่ที่ต้องขุดที่คอคอดกระนั้นเป็นหินและภูเขา และความมั่นคงเนื่องจากบริเวณคอคอดกระอยู่ที่ชายแดนพม่าปากแม่น้ำกระบุรี บริเวณที่รายงานการศึกษาฉบับดังกล่าวเห็นว่ามีความเป็นไปได้และเกิดประโยชน์สูงสุดในการขุดคลองไทย คือ เส้นทาง 9A ผ่านจังหวัดกระบี่ ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช และสงขลา ระยะทาง 120 กิโลเมตร

ข้อมูลล่าสุด เมื่อปี 2565 กระทรวงคมนาคม ให้ความเห็นชอบผลการศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างอ่าวไทยและอันดามัน โดยเลือกพื้นที่ทางเลือกท่าเรือที่เหมาะสมที่สุดฝั่งอันดามัน จังหวัดระนอง คือ พื้นที่แหลมอ่าวอ่าง และฝั่งอ่าวไทย จังหวัดชุมพร คือ พื้นที่แหลมริ่ว ตำแหน่งท่าเรือดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาแนวเส้นทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) และระบบราง MR8 ชุมพร-ระนอง โดยคาดการณ์ว่าจะใช้เงินลงทุนเบื้องต้น 400,000 ล้านบาท และเมื่อพัฒนาให้รองรับปริมาณสินค้าได้ 20 ล้าน TEUs (Twenty foot Equivalent Unit คือ หน่วยนับสินค้าที่บรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ซึ่งมีความยาว 20 ฟุต) จะใช้เงินลงทุนประมาณ 1.08 ล้านล้านบาท โดยยังสามารถขยายท่าเรือในอนาคตให้สามารถรองรับปริมาณสินค้าได้มากถึง 40 ล้าน TEUs เทียบเท่ากับปริมาณสินค้าที่ท่าเรือสิงคโปร์ในปัจจุบัน และอยู่ใกล้กับร่องน้ำลึก รองรับการเข้าใช้งานของเรือบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่อีกด้วย

ปัจจุบันจังหวัดระนองมีท่าเทียบเรือ 3 ประเภท คือ ท่าเทียบเรืออเนกประสงค์ 1 แห่ง ท่าเทียบเรือประมงที่มาจดแจ้งกับสำนักงานประมงจังหวัด 89 แห่ง และท่าเทียบเรือสำหรับการเดินทางของประชาชน 1 แห่ง โดยท่าเทียบเรืออเนกประสงค์ดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ริมฝั่งปากแม่น้ำกระบุรีฝั่งตะวันออก ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง เนื้อที่ประมาณ 315 ไร่ มีร่องน้ำทางเดินเรือเริ่มตั้งแต่บริเวณทิศตะวันตกของเกาะช้างจนถึงท่าเทียบเรือ รวมระยะทาง 28 กิโลเมตร โดยมีความลึกของร่องน้ำ 8-10 เมตร จากระดับน้ำลงต่ำสุด และความกว้างของร่องน้ำ 120 เมตร ตลอดระยะแนวร่องน้ำ มีเครื่องหมายช่วยการเดินเรือเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการเดินเรือ ท่าเทียบเรือมีขนาดความกว้าง 26 เมตร ยาว 134 เมตร สามารถรับเรือสินค้าขนาดไม่เกิน 500 ตันกรอส จอดเทียบท่าได้พร้อมกัน 2 ลำ มีสะพานเชื่อมฝั่งกว้าง 10 เมตร ยาว 212 เมตร จำนวน 2 สะพาน ส่วนท่าเทียบเรือตู้สินค้า ขนาดความกว้าง 30 เมตร ยาว 150 เมตร สามารถรับเรือสินค้าขนาดไม่เกิน 12,000 เดดเวทตัน จอดเทียบท่าครั้งละ 1 ลำ มีสะพานเชื่อมฝั่งกว้าง 7.50 เมตร ยาว 210 เมตร และสะพานเชื่อมกับท่าเทียบเรืออเนกประสงค์ กว้าง 10 เมตร ยาว 40 เมตร

ถึงแม้ว่า แผนพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor : SEC) กำหนดให้ท่าเรือระนองเป็นประตูการค้าฝั่งตะวันตก (Western Gateway) ไว้ก็ตาม แต่ท่าเรือระนองในปัจจุบันยังคงต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ปัญหาผู้ใช้บริการน้อยราย ปัญหาการขนส่งสินค้าขาออกเพียงขาเดียวโดยไม่มีสินค้าขาเข้าจากประเทศต่าง ๆ (One way trade) ปัญหาด้านโครงข่ายการขนส่งสินค้าที่ขาดความต่อเนื่องทำให้ต้องใช้เส้นทางการขนส่งสินค้าทางถนนเข้าสู่ท่าเรือระนองเป็นหลัก ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสินค้าสูงและไม่มีปัจจัยดึงดูดเพียงพอที่จะให้ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกหันมาใช้บริการท่าเรือระนอง ดังนั้น Landbridge จึงเป็นความหวังของการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าว

ด่านตรวจพืชท่าเรือระนองกับการกิจปัจจุบัน

ด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง มีบุคลากร รวม 7 คน เป็นข้าราชการ 4 คน พนักงานราชการ 1 คน และจ้างเหมาบริการ 2 คน นับว่าเป็นด่านขนาดกลางค่อนไปทางเล็ก ภารกิจไม่ได้แตกต่างจากด่านตรวจพืชอื่น ๆ โดยทำหน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบพืช ผลิตผลพืช และวัสดุการเกษตรที่นำเข้า-นำผ่าน และส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช วัตถุอันตราย ปุ๋ย และพันธุ์พืช รับผิดชอบในเขตพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดชุมพร ตามเขตศุลกากรจังหวัดระนองและจังหวัดชุมพร

สำหรับจุดผ่านแดนในจังหวัดระนอง จำแนกเป็นจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า โดยกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ตรงข้ามเมืองเกาะสองของเมียนมา ระหว่างเวลา 6.30-18.30 น. ตั้งแต่ 15 สิงหาคม 2540 ต่อมาปี 2543 ได้ขยายเวลาเปิด-ปิด จุดผ่านแดนถาวรดังกล่าวออกเป็นเวลา 6.30-24.00 น. มีทั้งหมด 4 จุด คือ จุดตรวจบริเวณท่าเทียบเรือสะพานปลา จุดตรวจบริเวณปากน้ำระนอง จุดตรวจบริเวณท่าเทียบเรือ บริษัท อันดามันคลับ จำกัด และจุดตรวจท่าเทียบเรือศุลกากรบ้านเขานางหงส์ โดยทั้ง 4 จุดตั้งอยู่ในเขตตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง สำหรับจุดผ่อนปรนเพื่อการค้ามีเพียง 1 จุด คือ บริเวณบ้านเขาฝาชี หมู่ที่ 4 ตำบลบางแก้ว อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง โดยให้เปิดจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนดังกล่าวเมื่อปี 2556 เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภค-บริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ระหว่างเวลา 8.00-16.00 น. ของทุกวัน

ภาพรวมของสินค้านำเข้า-ส่งออกชายแดนไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดระนอง พบว่า ในปีงบประมาณ 2565 มีการนำเข้าสินค้า รวม 370,392.64 ตัน มูลค่ารวม 7,039.38 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่มีมูลค่ารวมมากที่สุด คือ สัตว์น้ำ (ปลาแช่เย็น) จำนวน 175,685.52 ตัน มูลค่า 2,401.43 ล้านบาท รองลงมา คือ ปลาป่น จำนวน 22,735.00 ตัน มูลค่า 892.21 ล้านบาท ปลาหมึกแช่เย็น, แช่เย็นจนแข็ง หอยแครงมีชีวิต จำนวน 15,037.10 ตัน มูลค่า 376.33 ล้านบาท ในขณะที่สินค้าส่งออกรวม 675,531.22 ตัน มูลค่ารวม 20,780.15 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่มีมูลค่ารวมมากที่สุด คือ น้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น จำนวน 303,856.74 ตัน มูลค่า 9,577.23 ล้านบาท รองลงมา คือ สายไฟ สายเคเบิ้ล ใช้ในโครงการขุดเจาะปิโตรเลียม จำนวน 10,094.28 ตัน มูลค่า 2,079.90 ล้านบาท และของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์จำนวน 13,088.04 ตัน มูลค่า 483.03 ล้านบาท

การปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง เป็นการดำเนินการภายใต้พื้นที่ดังกล่าว รวมไปถึงท่าเรือเอกชนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม สินค้าหลักของท่าเรือระนองยังคงเป็นสินค้าประมงตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยสินค้าในกลุ่มพืชที่มีการนำเข้า ได้แก่ เมล็ดในปาล์ม เมล็ดปาล์มไม่งอก ใบจาก กากปาล์ม เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ หวาย ไม้กวาดจากดอกก๋ง หอมแดง หอมหัวใหญ่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มูลค่าการนำเข้าประมาณ 180 ล้านบาท ปริมาณการนำเข้ารวมประมาณ 25,000 ตัน ส่วนสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ปุ๋ย และเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ รวมมูลค่าการส่งออกประมาณ 165 ล้านบาท ปริมาณการส่งออกราว 16,000 ตัน คิดสัดส่วนปริมาณและมูลค่าเมื่อเทียบกับสินค้าประเภทอื่นแล้วนับว่าเป็นปริมาณไม่มาก

ภารกิจที่เป็นภารกิจสำคัญ คือ การตรวจสอบทุเรียนเพื่อการส่งออก ณ โรงคัดบรรจุในพื้นที่จังหวัดชุมพร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณ 5 อำเภอของจังหวัดชุมพร ได้แก่ อำเภอท่าแซะ อำเภอเมือง อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอหลังสวน ซึ่งเป็นอำเภอที่มีโรงคัดบรรจุตั้งอยู่มากที่สุด ในปี 2566 (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2566) มีจำนวนโรงคัดบรรจุรวม 436 โรง จำนวนผลผลิตทุเรียนที่ผ่านการตรวจสอบและส่งออกรวมประมาณ 357,400 ตัน มูลค่ารวมประมาณ 43,000 ล้านบาท โดยการดำเนินการตรวจสอบทุเรียนเพื่อการส่งออกดังกล่าวเป็นไปตามแนวทางของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตรที่ใช้ระบบผู้จัดการ ด้วยการนำพนักงานเจ้าหน้าที่จากด่านตรวจพืชทั่วประเทศร่วมดำเนินการ สำหรับทุเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดชุมพรมีด่านตรวจพืชระนองเป็นผู้จัดการ ซึ่งเป็นงานบริการส่งออกที่สำคัญเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของประเทศผู้นำเข้า ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวพันกับหลายส่วนภายใต้เป้าหมายเดียวกัน คือ มาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัย

การเดินทางในครั้งนี้ ได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้า ที่มีติดต่อกับด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง 2 ราย แต่ละรายมีสินค้าที่รับผิดชอบแตกต่างกัน ความเห็นที่คล้ายคลึงกันคือ ปัญหาความไม่สงบภายในของเมียนมาเป็นอุปสรรคในการค้าระหว่างกัน ด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ อาจส่งผลให้การขยายช่องทางการค้าระหว่างกันหยุดชะงักได้ และข้อสังเกตที่ได้จากผู้ส่งออกปุ๋ยเคมี พบว่า การนำเข้าปุ๋ยเคมีของเมียนมา โดยเฉพาะสูตรปุ๋ยที่ใช้สำหรับพืชสวนมีเพิ่มมากขึ้น และการบอกเล่าของชาวเมียนมาเอง รูปแบบการปลูกพืชของเกษตรกรในเมียนมาก็ไม่ต่างไปจากไทย เมื่อทุเรียนเป็นที่ต้องการ พื้นที่การปลูกทุเรียนในเมียนมาก็เพิ่มขึ้นมากเช่นกัน คงต้องมาดูกันว่า ในอนาคตอันใกล้จะมีทุเรียนนำเข้าจากเมียนมาหรือไม่/อย่างไร ซึ่งสถานะของทุเรียนตามกฎหมายกักพืชไทยนั้นเป็นสิ่งไม่ต้องห้าม ดังนั้น จึงสามารถนำเข้าได้จากทุกแหล่ง โดยมีใบรับรองสุขอนามัยพืชกำกับมาและแจ้งนำเข้าที่ด่านตรวจพืชเท่านั้น

เส้นทางการค้าตามที่คิดหวังไว้ประกอบด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องมองตลอดห่วงโซ่อุปทานและสถานการณ์การเมืองร่วมด้วย ดังนั้น แนวทางที่ด่านตรวจพืชสามารถดำเนินการได้ คือ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอ ประเด็นสำคัญต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อบทบาทของนายด่าน-ผู้เฝ้าประตู-ผู้เผชิญเหตุต่อความมั่นคงทางชีวภาพของประเทศคนแรก

" นับหนึ่งที่นายตรวจพืช เป็นกำลังใจให้กันต่อไป "

(ขอบคุณ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานจังหวัดระนอง ด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง/ข้อมูล)

ฝากถามฉีกซอง

พบกันใหม่ฉบับหน้า
สวัสดี...อังคณา

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผลิใบฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail ang.moac@gmail.com

จันทบุรี เป็นหนึ่งในจังหวัดนำร่องการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย BCG Model ภาคเกษตร โดยกลุ่มสินค้าเป้าหมาย คือ มังคุดและทุเรียน ในการผลิตผลไม้นั้นเป็นธรรมดาที่จะมีเปลือกเหลือทิ้งจำนวนมากทั้งจากแปลงปลูกหรือกระบวนการแปรรูป ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร จึงดำเนินการศึกษาวิจัยการแปรรูปเปลือกมังคุดเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน BCG Model และสร้างมูลค่าให้กับสิ่งที่เคยถูกมองว่าเป็นเพียงแค่ขยะ

เปลือกมังคุด หยุดกลิ่นเท้า

การแปรรูปเปลือกมังคุด เป็นกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (C-Circular Economy) ของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม หรือ BCG Model (Bio - Circular - Green Economy) ที่จะพัฒนา 3 ด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยทั้ง 2 เศรษฐกิจอยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เพื่อลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน

ผลิตภัณฑ์ดับกลิ่นเท้าจากเปลือกมังคุด

สำหรับกระบวนการศึกษาวิจัย นักวิจัยได้นำเปลือกมังคุดมาสกัดด้วยเอทานอล จากนั้นนำสารสกัดที่ได้มาทดสอบประสิทธิภาพต่อการยับยั้งเชื้อที่คัดเลือกจากเท้าอาสาสมัครที่มีอาการเท้าเหม็น และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดกลิ่นอับจากการใส่รองเท้าและการทำงาน พบว่าสารสกัดเปลือกมังคุดสามารถยับยั้งเชื้อแบคทีเรียก่อโรคติดเชื้อและผิวหนังได้ พร้อมทั้งหาระดับความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถฆ่าเชื้อสาเหตุได้ และนำระดับความเข้มข้นที่ได้ใช้ในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แป้งและสเปรย์ดับกลิ่นเท้า

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนต้นแบบคลองน้ำเค็มทันใจ ต.พลิ้ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบแป้งดับกลิ่นเท้าจากสารสกัดเปลือกมังคุดไปดัดแปลงผลิตขายเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยใช้ชื่อสินค้าว่า **“กันเกา พาวเดอร์”** เป็นแป้งแก้คันจากสารสกัดเปลือกมังคุด ในแบรนด์สินค้า we ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นี้

เปลือกมังคุดที่เคยถูกทิ้งอย่างไร้ค่า ได้ถูกนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ช่วยดูแลเท้า ทั้งยังมีการต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้ทราบว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การรักษาสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นสิ่งที่อยู่กันคนละมุม ให้ความสำคัญกันคนละด้าน ก็สามารถพัฒนาพร้อมกันได้

...เราสามารถเติบโตได้ โดยไม่ต้องทอดทิ้งหรือทำร้ายสิ่งใด...

ข้อมูล/ภาพประกอบ :
https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/bcg-by-nstda/
ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตรวจสอบพืช ติดไซเตส

1 ตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์เบื้องต้น

โดยใช้ภาพถ่ายได้ที่แอปพลิเคชันเหล่านี้

- Google Lens
- PlantSnap
- NatureID
- iNaturalist
- PlantNet
- Garden Answers Plant Id
- Plant Identification & Info
- Planta
- Plantyx
- PictureThis

หมายเหตุ การตรวจสอบเบื้องต้นโดยใช้แอปพลิเคชัน ความแม่นยำจะขึ้นกับภาพที่ใช้ในการตรวจสอบ ดังนั้น เมื่อทราบชื่อวิทยาศาสตร์แล้ว ให้ตรวจสอบหรือนำชื่อวิทยาศาสตร์ที่ได้ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ทางการ เช่น https://powo.science.kew.org/ https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html เพื่อให้แน่ใจว่าตรงกับชนิดพืชนั้น หากถูกต้องให้นำชื่อวิทยาศาสตร์ไปค้นหาขั้นต่อไป

2 ตรวจสอบชื่อพืชที่ติดไซเตส

โดยใช้ชื่อวิทยาศาสตร์ค้นหาที่ https://checklist.cites.org/#/en

Checklist of CITES Species

ประกาศกระทรวงเกษตร เรื่องพืชอนุรักษ์

CITES flora-Appendices

3 วิธีการอ่านข้อมูลใน Checklist of CITES Species

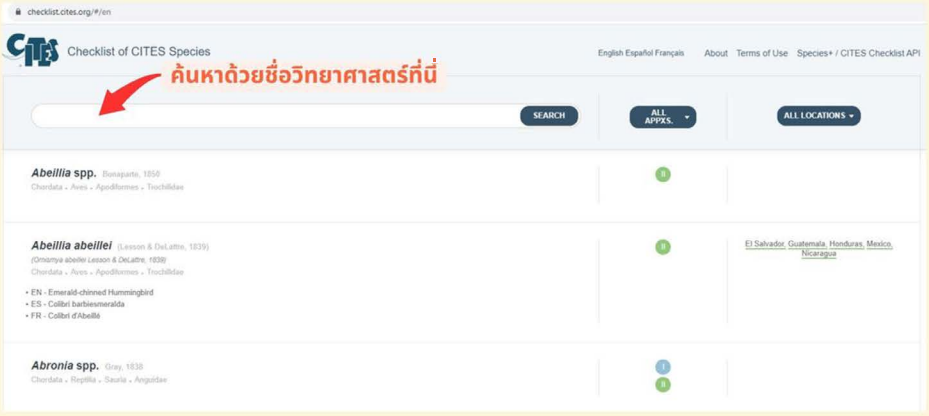

วิดีโอการตรวจสอบพืชไซเตสจากเว็บ Checklist of CITES Species

ALL APPXS. บอกถึง พืชไซเตสบัญชีที่...
I = บัญชีที่ 1
II = บัญชีที่ 2
III = บัญชีที่ 3

ALL LOCATION บอกถึง แหล่งกำเนิด

หากมีข้อสงสัยสอบถามได้ที่ กลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสด้านพืช ไลน์ไอดี citesflora.th อีเมล citesplantpermit@gmail.com หรือโทร 02-9405687

ผลิใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : ระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ ภัสชญกณ หมื่นแจ้ง พงศ์ไท ไทโยธิน วิลาวัณย์ ใคร่ครวญ ธีรภัทร เข็มทอง

บรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุตร์

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณกูฏ จินตน์กานต์ งามสุทธา มธุรส วงษ์ครุธ จันระวี จิตรสมาน

ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไพ่แดง

ช่างศิลป์ : มณฑา แถมเงิน กฤษฎา ดาวเรือง

บันทึกข้อมูล : สมจิตต์ ยะเลาะห์

จัดส่ง : วิไลวรรณ ศรีพันธ์

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406 E-mail : prdoa55@gmail.com

พิมพ์ที่ : ทริปเปิ้ล ครีเอทีฟ โทรศัพท์ : 0 2047 6778